

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce **J. H.**, proti žalovanému **Zeměměřickému a katastrálnímu inspektorátu v Pardubicích**, se sídlem Čechovo nábřeží 1791, Pardubice, v řízení o žalobě a) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 6. 2004, č. j. O-61/167/2004, a b) v řízení o žalobě proti nečinnosti žalovaného ve věci odvolání žalobce ze dne 5. 4. 2004 a 25. 4. 2004, vedené u Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, pod sp. zn. 52 Ca 38/2004, o kasační stížnosti žalovaného proti výroku I. usnesení Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 8. 11. 2004, č. j. 52 Ca 38/2004 - 18,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 8. 11. 2004, č. j. 52 Ca 38/2004 - 18, **se ve výrocích I. a III. z r u š u j e a věc se v tomto rozsahu v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného (dále též „stěžovatel“) ze dne 24. 6. 2004, čj. O-61/167/2004, bylo zamítnuto odvolání proti rozhodnutí Katastrálního úřadu pro Královéhradecký kraj, Katastrálního pracoviště Jičín, ze dne 10. 3. 2004, čj. OR-550/2003-604/6, o opravě chyby v katastrálním operátu podle § 8 odst. 5 zákona ČNR č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „katastrální zákon“), a toto rozhodnutí potvrzeno. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že Katastrální pracoviště Jičín neprovedlo opravu zápisu v katastru nemovitostí podle § 8 odst. 1 katastrálního zákona tak, jak bylo požadováno Č. N., neboť zápis práva odpovídajícího věcnému břemeni – práva spoluužívat sklep v domě čp. 204 v S. v rozsahu 2/3 podlahové krytiny pro P. D. – byl v souladu se smlouvou ze dne 10. 2. 1994, sp. zn. V1,3

239/1994 a se smlouvou ze dne 18. 4. 1997, sp. zn. V3 1057/1997. S neprovedením opravy chyby vyjádřil svůj nesouhlas žalobce, čímž bylo zahájeno řízení o opravě chyby v katastrálním operátu podle § 8 odst. 5 katastrálního zákona. Dne 10. 3. 2004 vydalo Katastrální pracoviště Jičín rozhodnutí pod čj. OR-550/2003-604/6, jímž rozhodlo o tom, že oprava údajů v katastrálním operátu nebude provedena. V odůvodnění rozhodnutí správní orgán prvního stupně uvedl, že provedení opravy listin nebylo důvodné, neboť zápis v operátu katastru nemovitostí je v souladu s těmito listinami.

Na základě odvolání Č. N. přezkoumal žalovaný napadené rozhodnutí v celém rozsahu a rovněž dospěl k závěru, že výše zmíněné právo odpovídající věcnému břemeni bylo zapsáno v souladu s citovanou smlouvou. Žalovaný uvedl, že katastrálnímu úřadu nepřísluší rozhodovat o právních vztazích k nemovitostem, tedy o tom, zda práva odpovídající věcným břemenům patří konkrétní osobě nebo jsou spojena s vlastnictvím nemovitosti. Rozhodnutí vydané podle § 8 odst. 5 katastrálního zákona ani rozhodnutí žalovaného nezasahují konečným způsobem do sféry hmotněprávních oprávnění a povinností účastníků řízení, rozhodnutí o opravě chyby má toliko evidenční účinky. Postupem podle § 8 odst. 1 katastrálního zákona lze zajistit nápravu chybných údajů v katastru, vzniklých zřejmým omylem při vedení a obnově katastru, či nesprávnostmi při podrobném měření, zobrazení předmětu měření v katastrální mapě a při výpočtu výměr, či chyby vzniklé nesprávnostmi v listinách, podle nichž byly zapsány, či na základě opravy provedené tím, kdo listinu vyhotovil, nebo kdo je oprávněn opravu listiny provést. Jiné údaje o právních vztazích k nemovitostem zapsaným v katastru, o nichž odvolatel tvrdí, že nedopovídají současnému právnímu stavu či že k jejich zápisu došlo bez platného právního důvodu, nebo že byli zápisem v katastru na svých právech zkráceni, a vyžadují změnu zápisu podle § 8 odst. 5 katastrálního zákona, nelze odstranit, neboť právním prostředkem je v takovém případě určovací žaloba. Katastrální úřad nemůže podle žalovaného měnit zápisy věcných práv v katastru nemovitostí, pokud listiny, podle nichž byl zápis proveden, zůstaly bez své opravy a nebyla předložena jiná listina, odůvodňující zápis podle požadované změny. Podle § 5 odst. 7 katastrálního zákona musí být všechny změny v právních vztazích doloženy listinou; v dané věci však návrh opravy zápisu věcných břemen nebyl v souladu s listinami předloženými k jeho zápisu. K námitce žalobce, že mu nebyla dána před vydáním rozhodnutí správního orgánu prvního stupně možnost vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí i ke způsobu jejich zjištění, žalovaný uvedl, že povinnost podle § 33 odst. 2 spr. ř. byla řádně splněna a všichni účastníci řízení měli možnost podat návrhy na doplnění důkazního řízení a vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí. Této možnosti však využili pouze Ing. L. A. a Z. A. Ze všech uvedených důvodů žalovaný odvolání zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil.

Usnesením Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 8. 11. 2004, čj. 52 Ca 38/2004 - 18, byla výrokem I. odmítnuta žaloba žalobce proti citovanému rozhodnutí žalovaného, výrokem II. byla vyloučena žaloba žalobce proti nečinnosti žalovaného ohledně odvolání žalobce ze dne 5. 4. 2004 a 25. 4. 2004 k samostatnému řízení a výrokem III. bylo rozhodnuto o tom, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění rozhodnutí soud uvedl, že napadené rozhodnutí se dotýká institutu vlastnictví, resp. věcného břemene, což však nespadá do pravomoci krajského soudu rozhodujícího ve správním soudnictví, nýbrž se jedná o věc, o níž má rozhodnout obecný soud v občanském soudním řízení v řízení nalézacím. V takovém řízení bude mít žalobce širší možnosti k uplatnění svých práv, neboť obecný soud bude moci provádět nové důkazy i opakovat důkazy již provedené a dospěje-li k závěru, že věc měla být posouzena jinak, může přímo sám o ní rozhodnout rozsudkem, a nikoliv pouze zrušit napadené rozhodnutí a věc vrátit správnímu orgánu k dalšímu řízení. Proto soud žalobu

odmítl podle § 46 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 68 písm. b) s. ř. s. a poučil účastníky o možnosti podání kasační stížnosti i o možnosti podání žaloby podle § 244 a násl. o. s. ř.

Proti výroku I. tohoto usnesení podal žalovaný v zákonné lhůtě kasační stížnost, v níž uvedl, že rozhodnutí o opravě chyby v katastrálním operátu nelze považovat za rozhodnutí ve věci vyplývající z občanskoprávních vztahů, resp. za rozhodnutí v soukromoprávní věci. Stěžovatel je přesvědčen o tom, že z povahy institutu opravy chyby v katastrálním operátu vyplývá, že se v rámci něj nerozhoduje o vzniku, změně či zániku práv k nemovitostem. Jedná se o řízení, v rámci něhož mají být odstraněny rozpory údajů katastrálního operátu s listinami založenými ve sbírce listin katastrálního úřadu. Podle žalovaného se jedná o rozhodnutí, o němž by v souladu s § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. měl rozhodovat soud ve správním soudnictví, neboť vedení údajů ohledně vlastnických vztahů k nemovitostem v katastru nemovitostí je povahy veřejnoprávní. Stěžovatel odkázal na usnesení Ústavního soudu ze dne 29. 1. 2004, čj. II. ÚS 45/03, podle něhož nelze rozhodnutí o opravě chyby v katastrálním operátu považovat za rozhodnutí v soukromoprávní věci. Stěžovatel dále poukázal na rozhodnutí zvláštního senátu zřízeného zákonem č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ze dne 2. 9. 2004, čj. Konf 62/2003-15, jenž určil příslušným k vydání rozhodnutí ve věci žaloby proti rozhodnutí o opravě údajů v katastrálním operátu soud ve správním soudnictví. Proto stěžovatel navrhl, aby usnesení Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 8. 11. 2004, čj. 52 Ca 38/2004 - 18, bylo zrušeno a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatel v ní namítá důvod odpovídající § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. a jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

Kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, pochybil, když konstatoval, že žalobou napadené rozhodnutí je rozhodnutím správního orgánu vydaným v soukromoprávní věci a že jej nelze napadnout žalobou ve správním soudnictví. Nejvyšší správní soud přitom vycházel z usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ze dne 2. 9. 2004, čj. Konf 62/2003-15, jenž konstatoval, že „*je-li podána žaloba proti rozhodnutí správního orgánu o opravě údajů v katastrálním operátu podle § 8 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), je věcně příslušný rozhodnout o ní soud ve správním soudnictví*“. Oprava chyb v katastrálním operátu se řídí § 8 katastrálního zákona. Podle jeho odst. 1 opraví katastrální úřad na písemný návrh vlastníka nebo jiného oprávněného nebo i bez návrhu chybné údaje katastru, které vznikly a) zřejmým omylem při vedení a obnově katastru, b) nepřesností při podrobném měření, zobrazení předmětu měření v katastrální mapě a při výpočtu výměr parcel, pokud byly překročeny mezní odchylky stanovené prováděcím předpisem. Podle odst. 2 téhož ustanovení opraví katastrální úřad chybné údaje katastru, které vznikly nesprávnostmi v listinách, podle nichž byly zapsány, na základě opravy listiny provedené tím, kdo listinu vyhotovil nebo kdo je oprávněn opravu listiny provést. Podle § 5 odst. 7 katastrálního zákona pak platí, že právní vztahy nemohou být dotčeny revizí údajů katastru, opravou chyb v katastrálním operátu ani obnovou katastrálního operátu, pokud jejich změna není doložena listinou.

Katastrální pracoviště Jičín ani žalovaný v dané věci nerozhodovaly ve věci vkladu práva k nemovitostem ani v žádné jiné věci, která by vyplývala z občanskoprávních vztahů,

a ani o ní rozhodovat nemohly. Institut opravy chyb v katastrálním operátu slouží k uvedení údajů katastru do souladu s listinami založenými ve sbírce listin; není prostředkem k rozhodování o správnosti zápisu věcného práva k nemovitostem a opravou chyb v katastrálním operátu se tak nemění právní vztahy k nemovitostem (k tomu srov. např. rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 4. 2001, čj. 10 Ca 98/2000 - 23, či rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. 6. 2001, čj. 15 Ca 110/2001-31). Jak správně poznamenal žalovaný, jemu ani správnímu orgánu prvního stupně nepřísluší rozhodovat o vlastnickém právu k nemovitostem: rozhodováním v řízení o opravě chyb v katastrálním operátu se řeší pouze otázka, kdo bude evidován jako vlastník určitých nemovitostí v katastru. Rozhodování o žalobách brojících proti rozhodnutí o opravě chyb v katastrálním operátu není svěřeno obecným soudům rozhodujícím podle části páté občanského soudního řádu a proto rozhodnout o věci přísluší soudu ve správním soudnictví v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, tedy podle názoru Nejvyššího správního soudu pochybil, pokud žalobu odmítl podle § 46 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 68 písm. b) s. ř. s. s tím, že rozhodnutí o ní náleží soudu v občanském soudním řízení.

Pokud jde o tvrzení z odůvodnění napadeného usnesení, v němž krajský soud uvedl, že soud rozhodující v občanském soudním řízení nebude vázán skutkovým stavem zjištěným správním orgánem a bude moci provádět nové důkazy a opakovat důkazy již provedené, což mělo žalobci zajistit širší možnosti k uplatnění jeho práv než by měl v rámci řízení v rámci správního soudnictví, je zapotřebí zdůraznit to, že od 1. 1. 2003, kdy nabyl účinnosti soudní řád správní, již soudy ve správním soudnictví rozhodují v souladu s principem plné jurisdikce požadovaným čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, což ve svých hlavních důsledcích znamená, že správní soud již není vázán skutkovým stavem zjištěným správním orgánem a že může sám provádět dokazování (srov. § 52 a § 77 s. ř. s.). V tomto směru tedy není mezi civilními a správními soudy rozdíl.

Kromě toho dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že řízení před krajským soudem bylo zatíženo vadou, jež mohla mít vliv na zákonnost vydaného rozhodnutí. Žalobce totiž v žalobě označil v souladu s § 34 odst. 2 s. ř. s. i s § 71 odst. 1 písm. b) s. ř. s. osoby zúčastněné na řízení, za něž považoval Z. A., Ing. L. A., R. N. a Č. N. V takovém případě měl předseda senátu tyto osoby vyrozumět o probíhajícím soudním řízení a vyzvat je k tomu, aby ve stanovené lhůtě oznámily, zda v řízení budou uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení (§ 34 odst. 2 s. ř. s.). Krajský soud to však neučinil, nejprve vydal kasační stížností napadené usnesení a teprve v týž den přípisem vyrozuměl osoby uvedené v žalobě o možnosti uplatnit v řízení (toho dne již skončeném – pozn. soudu) práva osob zúčastněných na řízení a zaslal jim žalobu; zájem o to projevíli Z. A. a Ing. L. A. Uvedeným postupem krajského soudu došlo podle názoru Nejvyššího správního soudu k závažnému procesnímu pochybení spočívajícímu v tom, že osoby označené žalobcem za osoby zúčastněné na řízení ve smyslu § 34 s. ř. s. byly vyrozuměny o možnosti uplatnit v řízení před soudem práva osob zúčastněných na řízení až v okamžiku, kdy toto řízení bylo již skončeno. Osobou zúčastněnou na řízení se přitom může stát pouze osoba, která má materiální znaky specifikované v § 34 odst. 1 s. ř. s. a soudu výslovně oznámila, že bude v řízení uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. Teprve tímto projevem vůle se tato osoba stává osobou zúčastněnou na řízení, která má práva uvedená v § 34 odst. 3 s. ř. s. Z čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, z čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod i z čl. 14 odst. 1 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech vyplývá, že každý má právo být přítomen projednání své vlastní věci a vyjádřit se k ní. Ústavní soud v nález ze dne 10. 1. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 30/95 vyložil, že „výraz *"jeho věc"* v čl. 38 odst. 2 Listiny je nutno vykládat tak, že každý, o jehož

právech a povinnostech má být v soudním řízení jednáno, má mít možnost se tohoto řízení účastnit a vyjádřit se ke všem prováděným důkazům“. Jak vyplývá z § 34 odst. 1 s. ř. s., je osoba zúčastněná na řízení také osobou, o jejichž právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno – jedním ze znaků těchto osob je právě to, že byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo mohou být dotčeny jeho případným zrušením. Vzhledem k tomu, že dalším pojmovým znakem těchto osob je, že nejde o účastníky řízení, slouží institut osoby zúčastněné na řízení k realizaci ústavně a mezinárodně právně garantovaného subjektivního veřejného práva být přítomen projednání „své“ věci. Žalobcem označeným osobám však byla nesprávným postupem soudu odňata možnost uplatnit svá procesní práva v řízení před krajským soudem, přičemž tato vada řízení mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí krajského soudu a v řízení před Nejvyšším správním soudem nelze tuto vadu napravit.

Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost důvodnou pro nesprávné posouzení právní otázky soudem a pro vadu řízení před krajským soudem, a proto výrok I. napadeného usnesení krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil. Věc mu současně vrátil k dalšímu řízení, v němž je krajský soud podle odst. 3 téhož ustanovení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu. Současně se zrušením výroku I. Nejvyšší správní soud zrušil rovněž výrok III. napadeného usnesení, jímž soud rozhodl o nákladech řízení, přestože tento výrok nebyl napaden kasační stížností, neboť se jedná o případ tzv. závislého výroku. Podle § 109 odst. 2 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán rozsahem kasační stížnosti; to však neplatí, je-li na napadeném výroku závislý výrok, jenž napaden nebyl, nebo je-li rozhodnutí správního orgánu nicotné. To, zda a do jaké míry jsou jednotlivé výroky rozhodnutí na sobě závislé, může být dáno charakterem právního vztahu daného hmotným právem. Závislost výroků však může – tak jako v souzené věci – vyplývat také z procesního práva; na výroku rozhodnutí o věci samé jsou závislé výroky o vedlejších otázkách, např. o náhradě nákladů řízení. V souzené věci stěžovatel napadl kasační stížností toliko výrok I., jímž byla odmítnuta žaloba směřující proti jeho rozhodnutí, a výrok III. ponechal nedotčený. Nejvyšší správní soud však v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s. spolu s výrokem I. zrušil i výrok III., neboť se tímto výrokem rozhodovalo o náhradě nákladů řízení, přičemž tento vedlejší výrok je závislý na výroku I. jako na výroku hlavním. Výrok II., jenž kasační stížností napaden nebyl, ponechal zdejší soud nedotčený, neboť je ze své podstaty výrokem samostatným a aplikace § 109 odst. 2 s. ř. s. věta za středníkem tedy nebyla na místě.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. srpna 2005

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu